

Hvis EF-Kommissionen vælger at betragte den nye afgift isoleret, kan den anses som en forbrugsafgift (dvs. fiskal afgift). I dette tilfælde er det sandsynligt, at afgiften vil være EF-medholdelig.

Et problem kan dog opstå i relation til art. 33 i 6. momsdirektiv, der – bortset fra moms – udelukker EF-landene fra at opretholde eller indføre afgifter, der har karakter af omsætningsafgift. Selv om der i EF-bestemmelserne (eller domspraksis) ikke findes nærmere vejledning med hensyn til hvad det er, der giver en afgift karakter af omsætningsafgift, er det dog synspunktet, at en mulig argumentation kan etableres for det standpunkt, at den nye afgift ikke har karakter af en omsætningsafgift, jf. nedenfor.

Der består imidlertid usikkerhed om, hvorvidt den nye afgift set isoleret vil blive anset for i EF-sammenhæng at være en fiskal afgift, idet det er muligt, at afgiften kan betragtes som en direkte skat på virksomheder. Det afgørende i denne sammenhæng vil formentlig være, om afgiften vurderes som en vareafgift eller en afgift pålagt virksomheden, altså med virksomheden som skattesubjekt. Hvis afgiften anses som en direkte skat, er der modstrid med EF's statsstøtteregele (art. 92 i EØF-traktaten), idet eksporterende virksomheder belastes mindre.

Hvis den nye afgift derimod vurderes i sammenhæng med afskaffelsen af arbejdsgiverbidragene (og tilskuddet til sygedagpengeudgifterne), vil afgiften sandsynligvis af EF blive betragtet som en ikkefiskal afgift. Den nye afgift vil i så fald være i modstrid med art. 9 eller art. 95 i EØF-traktaten, idet den belaster importen mere end den indenlandske produktion. Den indenlandske produktion begunstiges, da provenuet fra afgiften anvendes til at aflaste virksomhederne for udgifter til sociale formål. Set fra et andet EF-medlemslands synspunkt (f.eks. Tyskland) vil omlægningen umiddelbart se således ud, at tyske varer i konkurrence med danske varer på det danske marked skal bære både tyske sociale arbejdsmarkedsudgifter og tilsvarende danske. Omvendt i konkurrencen på det tyske marked vil danske varer i modsætning til tyske være fritaget for en del af de normale sociale arbejdsmarkedsomkostninger.

På baggrund af de ovenfor anførte EF-retlige synspunkter har arbejdsgruppen konkluderet, at den eneste mulighed for accept af den

nye afgift i EF er at betragte den som en ren forbrugsafgift (dvs. en fiskal afgift), der ikke er en omsætningsafgift. Som det fremgår af diskussionen ovenfor, er det dog ingenlunde givet, at dette synspunkt vil kunne føres igennem. Det er vanskeligt at vurdere, hvilken vægt det vil få, såfremt man fra dansk side gør gældende, at en momsforhøjelse, der set fra et EF-synspunkt klart vil være at foretrække, vil have de samme virkninger.

Hvis der i modellen for omlægning af arbejdsgiverafgifterne indføres bestemmelser, således at afgiften opkræves på en anden måde over for den indenlandske produktion end over for import, f.eks. ved at der gennemføres undtagelser for enkelte erhverv, vil modellen ikke kunne anerkendes ifølge EF's bestemmelser.«

Den afgørende konklusion fremgår af næstsidste afsnit ovenfor.

Notitsen sendes endvidere ud til drøftelse i regeringens koordinationsudvalg.

Justitsministeriets EF-retlige vurdering

Justitsministeriet har i den juridisk opklarende fase tilsyneladende ikke været direkte involveret i arbejdsgruppens arbejde, men har nærmest haft »rådgiverstatus«. Men i et (fortroligt) notat af 3. november 1987 om EF's statsstøtteregele tilføjer Justitsministeriet nogle EF-retlige bemærkninger til det af arbejdsminister Henning Dyremose fremsendte notat af 19. oktober, jf. ovenfor.

I korthed går notatet ud på, at statsstøttebegrebet skal opfattes meget bredt, således at enhver økonomisk fordel for enkelte virksomheder i forhold til andre virksomheder i det fælles marked kan komme under statsstøttebegrebet. Der henvises i notatet til en række domme fra EF-Domstolen, der fortolker statsstøttebegrebet.

Det afgørende i Justitsministeriets opfattelse synes at være, at danske virksomheder, der eksporterer, friholdes for at deltage i finansieringen af udgifterne til diverse sociale ordninger. I forhold til rapporten af 19. oktober synes det afgørende nye i Justitsministeriets vurdering at være, at uanset hvordan omlægningsmodellen vurderes af Kommissionen eller andre (dvs. som direkte skat, fiskal afgift eller ikkefiskal afgift), så vil omlægningsmodellen